

Izbija vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays

1947-1948-1949 Cena lista je \$8.00 Entered as second-class matter January 14, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., PETEK, 27. JUNIJA (JUNE 27), 1947 Subscription \$8.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 126 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Kongresnik grozi Lewisu z novo represivno zakonodajo

Hartley pravi, da bo predlagal prepoved industrijskih pogodb.—Jeklarska industrija že občuti stavko rudarjev

Washington, 26. jun.—Republiškanski kongresnik Hartley (N. J.), načelnik "delavskega" odbora, je v zbornici, je vsled majnjske spontane protestne stavke proti sprejetju antidelavskega zakona zagrozil Johnu L. Lewisu, da bo predložil novo, še bolj restriktivno zakonodajo proti rudarstvom. Lewis je nazval zakon "upornega in zlonamernega življenja", ker neče nastopiti s svojimi najnarjajem.

Hartley je dejal, da bo predlagal prepoved industrijskih pogodb, kar bi pomenilo, da bi se obena unija ne mogla pogajati z zastopniki te ali one industrije, kot celote, marveč le s posameznimi podjetji. S tako fragmentirano kolektivnega pogajanja bi bila posebno prizadeta rudarska unija, kajti izven "kapitalističnih" prenegovnikov, ki jih v javnem obratujejo jeklarska industrija in železnice, je premovalna industrija karakterizirana s številnimi operaterji ali komandirami, majhnimi in velikimi delavci, ki tvorijo manjša podjetja. Tak zakon, ako bi bil sprejet, bi pomenil smrt za jeklarsko in marsikatero drugo industrijo.

Hartleyjev originalni antidelavskega osnutek, ki je bil prvotno sprejet v nižji zbornici, je dobil tudi to določbo—prepoved industrijskih mezdnih pogodb. Ta točka je bila črtana sedmega, ker v senatu ni dovolj podpore. Zanj je najboljši delovni senator Ball iz Tennessee, toda Taftu se je zdelo predrastična, kakor tudi mnogim drugim reprezentantom v senatu. Uvideli so namreč, da bi to vodilo v pravo ali še v anarhijo v prenegovni industriji. Naperjena je bila izrecno proti Lewisu.

V sredo je bilo že več kot polovico najnarjev v protestni stavki na polju mehkega premoga. Njim se je pridružilo tudi več tisoč najnarjev na antracitnem polju. Po najnovejših podatkih je v Pensilvaniji pustilo delo 65.000 prenegarjev, v West Virginiji 43.000, Kentuckyju 28.000, Illinoisu 28.500, Alabamii 22.000, Ohiju 11.000, Virginiji 10.000, Indijani 7.000, Tennesseeju 10.000, Utahu 1.500, Coloradu 1.000. Po poročilu National Coal Association, operatorske zveze, je bilo v sredo okrog 250.000 najnarjev na stavki.

V sredo so se zbrali na sestanku tudi zastopniki operatorjev v Pensilvaniji, da se dogovore med seboj glede zahtev UMW pred obnovno pogajanja z Lewisom. Pogajanja so se razbila pred sedmega, ko so operatorji nesvobodno odklonili vse Lewisove zahteve. To so storili, da bi se Hartleyjev antidelavskega osnutek. Mislili so, da bi bilo potem "lažje" govoriti z Lewisom. Ampak zdaj so jim prekrizali najnarji, ki so se pred sedmega, da si ne bodo pustili izbrat brezbenosti ne po kakšnem antidelavskem zakonu, niti po Hartleyjevem osnutku.

Operatorjem se je začelo svesti, da se bodo morali sredi prenegarjev z Lewisom in skleniti z njimi mezdne pogodbe, predno bodo najnarji vrnilni na delo. Sedmega tedna namreč gredo na delo dni počitnic, do katerega dne bodo v sradu sedmega tedna med unijo in vlado, predno bodo na delo vrnilni. Tako bodo v sradu sedmega tedna med unijo in vlado, predno bodo na delo vrnilni. Tako bodo v sradu sedmega tedna med unijo in vlado, predno bodo na delo vrnilni.

Franciji preti splošna stavka

Delavstvo proti zvišanju davkom

Pariz, 26. jun.—Okrog 200.000 francoskih delavcev je zastavkalo zaradi sprejetega davčnega zakona, kateremu so nasprotovali člani komunistične stranke v francoskem parlamentu. Novi zakon, ki ga je izdelal premier Paul Ramadier, bo dvignil cene živilih in drugim potrebščinam.

Vsled stavke je prizadeta vsa rudarska industrija, kakor tudi druge važne industrije. Oklic stavke ima značaj protesta proti novi davčni meri, ki najbolj prizadene vse delavske sloje. Možnost postoji, ako se stavka razširi, da se bo vlada premierja Ramadierja ošibila ali celo sesula.

Debata o novem davčnem zakonu v parlamentu je trajala 16 ur. Zakon je bil sprejet s 302 proti 241 glasovom. Komunisti in desničarji so glasovali proti, 59 članov zbornice pa se je glasovanja vzdržalo. Po novem zakonu se bodo povisale cene mleku, kruhu, cigaretam in gasolinu.

Računa se, da bo nova davčna odredba vladi prinesla \$1.142.000.000. Istočasno je zbornica odglasovala, da vlada imenuje poseben osek, ki bo imel naloge, da zniža vladne stroške v raznih panogah državne ekonomije. Komunistični poslanci so si prizadevali, da bi država znižala stroške za armado in druge izdatke, ki tirajo deželo v gospodarsko opasnost. Ta prizadevanja go bila poražena.

Francoska delavska federacija je oklicala dveurno splošno stavko v znak protesta proti novemu davčnemu zakonu.

Unija toži mestne oblasti v Indijani

Indianapolis, Wash.—Tukajšnji Indijanci plemena Tulalip so izvojevali zmago s pomočjo organiziranih delavcev proti zapostavljanju v gledališču, ki jim ni dovolilo sedežev poleg belcev. Člani unij CIO in ADF so protestirali proti tej diskriminaciji in vodstvo gledališča se je podalo.

Iz Omaha, Nebraska, poročajo, da je veletok Misouriji prestopil bregove in poplava je dosegla nov rekord, ko je naraščajoča voda podrla vse nasipe. Preplavljena so široka polja ob glavnih veletokih reke Misouriji, ki se zliva v veletok Mississippi, in dalje proti jugu. Uničenih je mnogo pridelkov, najbolj pa bo trpel pridelek koruze po vsej dolini, ki se razprostira po obeh straneh veletokov in dotokov manjših rek. Pod vodo je že čez 3.800.000 akrov zemlje in škoda na pridelkih in premlinini ter poslopih presega čez \$200 milijonov.

Domače vesti

Obisk

Chicago.—Glavni urad SNPJ sta zadnje dni obiskala Joseph in Josephine Cvelbar iz Sharana v spremstvu Rose Bučar iz Chicaga, kakor tudi Julia Parkel iz Los Angelesa, Cal., v spremstvu Antonije Zavell in Katie Horvatin iz Chicaga.

Nov grob

Chicago, Ill.—V Omahi, Nebraska, je pred par dnevi umrl Joseph Sajovic, član društva 524 SNPJ. Star je bil 37 let in poleg žene in dveh hčerk (dvojčki) zapušta tukaj v Chicagu starše in štiri brate. Do leta 1945 je živel v Chicagu in bil član društva Pioneer št. 559 SNPJ in zbora Prešerna. Njegovo truplo je bilo pripeljano v Chicagu in leži v Zefranovem pogrebem zavodu, od koder se vrši pogreb jutri (sobota) ob 10. uri predpoldne na St. Joseph pokopališče.

V bolnišnici

Duluth, Minn.—V bolnišnici St. Mary se nahaja Louis Petek iz Greenyja, Minn., ki ga je pobilo pri delu v gozdu.—Tukaj sta praznovala 40-letnico zakonskega življenja zakonca Peter Staudohar.

Popravek

Strabane, Pa.—V poročilu o nagli smrti Mary Retzel je bila pomota. Poročilo je bilo iz Darragha in rečeno, da je članica društva 23 SNPJ. V resnici je bila članica tukajšnjega društva 138 SNPJ. (Dokopote je prišlo, ker je bila v poročilu navedena društva št. 23, ki ima sedež v Darraghu.—Ured.)

Članica operirana

Springfield, Ill.—A malia Church, članica društva 47 SNPJ in gospodinjinskega kluba Delavskega doma, je 23. junija prestala težko operacijo v bolnišnici St. John.—Že dalj časa je bolan tudi John Močnik, član istega društva in delničar DD. Zdravi se doma.

Afera o fašističnem škofu Santinu

Kopčani, ki so zatiralca izgnali, izobčeni

Rim, Italija, 26. jun.—Poročilo iz Vatikana naznanja, da je papežev konzistorij izobčil iz katoliške cerkve skupino oseb, ki so dne 19. junija v Kopru v Istriji navalile na tržaškega škofa Antonina Santina.

"Izobčeni so vsi tisti, ki so se drznili položiti roko na škofa," naznanja Vatikan. Santin je prispeval v Koper iz Trsta na koprsko "žegnanje", domačini pa so mu pridedali "lep sprejem" s tem, da so mu povedali v brk, da je fašist in zagrizen sovražnik Slovencev.

Škof Santin je v dobi fašistične nadvlade kruto nastopal proti slovenskemu ljudstvu, sovražnik Slovencev je bil ostal še nadalje. To je izpričal nešteto krat. Santin je pred leti prišel najprej v Reko in pozneje v Trst in ves čas je verno služil fašizmu v zatiranju Slovencev in Hrvatov.

Tržaški škof Santin in goriški nadškof Margotti sta bila glavni opori satanskega fašističnega programa Benita Mussolinija, da se na najbrutalnejši način zatere vsaka sled slovenskega ljudstva na Primorskem. To svoje barbaro delo so vršili razni Santini in Margottiji celih 25 let. Ko je 19. junija klerofašist Santin prispeval v Koper, ki leži 12 milj. južno od Trsta, je povsem naravno, da so domačini dali duška proti njegovemu obisku s tem, da so mu povedali, da fašističnih zatiralcev v svoji sredi ne marajo.

Novafundlandija postane del Kanade?

Razgovori v Ottawi o konfederaciji

Ottawa, Can., 26. jun.—Novofundlandiska delegacija, ki je prispela v to mesto, ima nalogo, da se razgovarja s kanadsko vlado o možnostih za sklenitev dogovora, ki bi rezultiral v združitvi Novofundlandije s Kanado.

Četudi kanadski predstavniki ne vidijo možnost za takojšnjo združitve, upajo pa, da bodo razgovori privedli v konfederacijo obeh dežel, kar bi bilo le ohlapno združenje. To bi bil prvi korak k spojitvi, ki bi pozneje vodil v končno združitve. Kanadska vlada si prizadeva, da pride do združitve v bližnji bodočnosti na podlagi geografskega dejstva, ker Novofundlandija teži na Kanado.

Pri tem je značilno to, da večina prebivalcev na otoku Novofundlandije želi priklopitev otoka k Združenim državam, ampak Anglija je odločno proti temu. Novafundlandija je kronska kolonija Anglije, dočim je Kanada njen dominion. Vsled tega bo Anglija imela zadnjo besedo glede dogovora o združitvi.

Očividno je, da se želje ljudstva Novofundlandije ne bodo upoštevale, kajti F. G. Bradley, načelnik novofundlandske delegacije, je večeraj izjavil, da njegova vlada želi, da ameriške čete takoj zapuste Novofundlandijo. Amerika je postavila na otoku svojo močno vojaško bazo za časa vojne; ameriški vojski in letalski oddelki se še sedaj nahajajo na otoku.

Bradley je dalje poudaril, ako postane Novofundlandija dežela provinca Kanade, da bo morala kanadska vlada zahtevati od washingtonske vlade, naj njene čete takoj zapuste otoške postojanke. On je tudi izjavil, da so Novofundlandčani "že sitni ameriškega vojaštva na svojem ozemlju."

Kampanja proti visokim cenam

Washington, D. C.—Organizacija konzumentov je obnovila kampanjo proti visokim cenam mesa in drugim živilih, ki jih umetno navijajo veleprofitarji. Liga gospodinj je izdala apel na vse nakupovalke življenjskih potrebščin, naj ne plačujejo visokih cen za meso, kajti cene živini, ki jih plačujejo klavniški baroni, so nižje kot prej.

ANGLIJA ZGRADI NOV IMPERIJ V AFRIKI; PROGRAM ZA RAZVOJ KOLONIJ

London, 26. jun.—Angleška vlada je naznanila, da je pripravila obširen program za pospešitev kolonialne trgovine, za povdigo industrije in kmetijstva po vseh svojih kolonijah, da tako zgradi močan, nov imperij, ki bo osredotočen na Afriko.

V prizadevanju dosege tega cilja je vlada določila vsoto \$400.000.000. Ta ogromna potrošnja naj bi dvignila njen ekonomski in politični vpliv na afriškem kontinentu. Ta program britske vlade je razkril v parlamentu Arthur Creech Jones, minister za kolonije. S tem programom upa angleška vlada dvigniti padajočo moč svoje ekonomije, kajti njen položaj v Indiji, Egiptu in Srednjem vzhodu je tako oslabilen, da ni izgleda za izboljšanje.

Odslej bo Velika Britanija koncentrirala svojo silo na Afriko kot glavno možnost, da si okrepi svoje zrahiljane šanse. V Afriki že gradi močne vojaške baze. Svoje vojaške sile bo potoegnila iz Indije in Egipta in jih nastanila po strateških točkah afriškega kontinenta. Britska vlada bo ustanovila

Anketna komisija ZN kritizira balkanske države

Obtožuje jih, da podpirajo grške gerilce; poročilo predloženo zaščitnemu svetu

Lake Success, N. Y., 26. jun.—Tajništvo Združenih narodov je objavilo uradno poročilo anketne komisije, ki je bila pred nekaj meseci poslana na Balkan, da preštudira razmere v zvezi s civilno vojno v Grčiji. To preiskavo je sprožila pritožba grške vlade, da so za civilno vojno odgovorne njene sosede—Albanija, Jugoslavija in Bolgarija.

Poročilo te komisije obsega čez 800 strani in bo jutro predloženo zaščitnemu svetu na njegovi petkovi seji. To poročilo predstavlja mnenje večine—zastopnikov Amerike, Avstralije, Anglije, Brazilije, Kitajake, Kolumbije, Belgije in Sirije.—Zastopnik Francije ga ni podpisal, kakor tudi ne Poljske in Rusije. Slednja dva sta podala manjšinsko poročilo, v katerem pravita, da je za notranje homatije in civilno vojno odgovorna grška reakcionarna vlada.

Poročilo večine direktno obtožuje Albanijo, Jugoslavijo in Bolgarijo podpiranja grških gerilcev in priporoča, naj Združeni narodi v bodoče smatrajo take akcije—podpiranje upornikov ali gerilcev proti kakli vladi s strani zunanjih držav—kot "ogrožanje miru". Druga priporočila večine so:

1) Patroliranje grške meje po majhni komisiji, katero lahko tvori tudi samo ena oseba, ki naj vsaj prihodnji dve leti pazi na obmejne dogodbe med Grčijo in njenimi sosedi ter poroča zaščitnemu svetu.

2) Izvede se naj študiranje vprašanja preselitve narodnih manjšin v svrhu zmanjšanja ali odprave narodnostnih konfliktov na Balkanu. (Komisija ima tukaj očividno v mislih grške Macedonce in albanske Grke, odnosno grške Albance.)

3) Sklenitev novih pogodb med Grčijo in njenimi severnimi sosedi, ki naj bazirajo na principih grško-bolgarske pogodbe iz leta 1931.

4) Internacionalizacijo taborišč, v katerih se nahajajo balkanski begunci.

Zastopnik Francije ni hotel podpisati tega poročila, ker je smatral, da ta komisija ni imela nobene pravice obsojati kakšne države, marveč le zbrati podatke in jih predložiti zaščitnemu svetu, ki naj sam sklepa o posebnem kolonialno korporaciji z glavnico približno pol milijarde dolarjev, ki bo operirala po striktno trgovskih principih. Njen cilj bo, da nudi pomoč vsakemu podjetju v kolonijah, ki kaže, da bo dvignil svojo produktivno zmogljivost. Brez dvoma bodo ta podjetja v glavnem kmetijska, ampak nova korporacija bo pomagala vsakemu podjetju, ki bo služilo splošnemu namenu programa.

Jones je poudaril, da bo vladna korporacija sama vodila vrsto podjetij, obenem pa bo subvencirala nove privatne projekte ter pomagala obstoječim firmam. "Program nima namena, da bi nadomestil privatna podjetja, temveč da jim pomaga," je rekel Jones. Ta program je sedaj pred parlamentom, ki ga lahko sprejme ali zavrne.

Angleške kolonije v Afriki so številne. Pred nekaj meseci jih je obiskala angleška kraljevska družina. To vse je povezano z baš kar naznanjenim programom. Domačini in britskih kolonijah v Afriki so brezpravni izkoriščani in v pravcatem suženstvu, dočim ima Južnoafriška zveza status dominiona.

Wallace prejema vzpodbudna pisma

Obljublja jo pomoč v političnem gibanju

Minneapolis, Minn.—(FP)—Voditelji minnesotske farmersko-delavske stranke so obvestili Henryja Wallacea, da se mu bodo pridružili v boju za organiziranje liberalnega političnega gibanja. Zadevno zagotovilo je podpisalo 73 voditeljev stranke.

Med podpisniki so predstavniki okrajne farmersko-delavske stranke, centralnega delavskega sveta in okrajnega sveta CIO. Poleg teh so podpisali apel vsi progresivni demokrati in šest načelnikov kongresnih distriktov. Hkrati so Wallaceu urgirali, naj podvzame korake za zgraditev resničnega progresivnega gibanja v Ameriki.

V pismu, naslovljenem Wallaceu, je rečeno, da so pripravljene podvzeti korake za uresničenje naprednega političnega gibanja. Dalje ga zagotavljajo, da se bodo borili za liberalen program "v iskanju liberalnih kandidatov."

Wallace je po zaključanju svoje govorniške ture prejel mnogo sličnih pism iz raznih drugih krajev dežele. Dali bo to gibanje porodilo tretjo stranko, bo pokazala bližnja bodočnost.

Kongresniki proti knjigi o fašizmu

Washington, D. C.—Nazadnjaški kongresniki se še vedno upirajo, da bi odsek nižje zbornice izdal knjigo, ki bi pokazala postanek in razvoj fašizma v Nemčiji, Italiji in Španiji ter na Japonskem. Temu koraku najbolj nasprotuje kongresnik Fred Busbey, republikanec iz Illinoisa. Resolucijo za razgaljenje fašizma je predložil kongresnik Wright Patman, demokrat iz Teksasa. Busbey je dejal, da se ne bi smelo španškega diktatorja Franca imenovati fašista. Patman je vtrajal, da se mora Franca označiti za fašista, kar v resnici je.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$2.00 na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četrti let: za Chicago in okolico Cook Co. \$3.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inosestevstvo \$11.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cook County \$3.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nesročnih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštno.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657 - 59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Glasovi iz naših naselbin

Nekaj vtisov s Sansove konvencije in priznanje Clevelandčanom

Milwaukee, Pa. — Ne morem si kaj, da ne bi podal nekaj vtisov o Sansovi konvenciji, katere mi bo ostala dolgo časa v spominu. Sicer so že drugi poročali o njej, toda naj omenim samo to, da sem želel, da bi se nadaljevala tudi v nedeljo, ker čenjanje je bilo preveč hitro in smo se razšli v nekakini razburjenosti, obenem pa smo nekaj točk izpustili, o katerih smo bili preprežani, da bodo prišle na dnevni red.

Vzlic temu pa smo naredili veliko pomembnega in koristnega dela, sedaj pa je naloga delegatov, da v živi luči, čisti besedi in s pravim pomenom in v vsej vrednosti predstavimo naši javnosti bodoči program in delo organizacije Sans. Najlepšo priložnost seveda imamo pri naših podpornih društvih, klubih in drugih organizacijah, ter na ta način zbudimo zanimanje za to nadvse potrebno organizacijo.

Sans od sedaj naprej nam ni potreben samo za namene, za katere je bil ustanovljen, ampak še v večji meri za delovanje na progresivnem političnem polju, akotavno ni to politična stranka.

O konvenčnih priredbah pa rečem samo to, da so zaslužili neutrudljivi Clevelandčani, da jim bi mi počistili prostor, kamor oni sedejo! Velike priredbe v petek večer in banketa v počast Kristanu, ne bom nikdar pozabil!

Nekaj pa sem v Clevelandu opazil, nad čemer sem bil precej presenečen, namreč da je tam tako velika razdalja med Slovenci na levici in onimi na desnici. Govoril sem z nekaj osebami z desnice, katere niso niti vedele, kaj je Sans, dočim so oni z levece tako daleč naprej, da jim svobodomisleci po drugih naselbinam težko sledimo. Vsa čast in priznanje slovenskemu naprednemu elementu v Clevelandu!

Nekaj dni pred Sansovo konvencijo je Prosveta prinesla moj dopis, v katerem sem vzbujal spomine na nekdanjo premogarsko naselbino Sublett, Wyo. V dopisu sem tudi izrazil željo, da v slučaju, če bi se nahajal na Sansovi konvenciji kakšen rojak iz tistih krajev, da bi me jako veselilo, če bi se mi dal spoznati. V soboto na popoldanski seji pa me je poklical Vincent Cankar in rekel, da me nekdo, ki je prišel iz Wyominga, želi videti. Nato mi je predstavil neko mlado žensko, a njeno ime sem že pozabil. Ona mi je dejala, da prihaja iz Diamonda in želi govoriti z menoj. Tedaj je bila na dnevnem redu neka važna debata in sem ji hotel slediti, zato sva se domenila, da se bova videla zvečer na banketu v spodnji dvorani.

Na banketu je bilo ljudi, da se je vse trlo, in tako nisem več videl dotične ženske, da bi se z njo pomenil o nekdanjih prijateljih, s katerimi smo pred 36 leti skupaj živeli in delali.

O konferenci Prosvetne matice, katere sem se zadnjič udeležil v Chicagu, pa rečem: Le tako naprej! Matica, ti nas vodi in vzpodbujaj na prosvetnem in kulturnem polju, tvoji sopotnik Sans nas bo pa vodil v boljše človeško družbo.

Chas. Kramer.

blazno podvzetje bi se morala pripravljati več let in posedovati bojno in trgovsko mornarico, ki bi daleč zasenčila ameriško. V resnici pa danes Amerika dominira vseh sedmoro morja. Nobena država, v tem primeru Rusija, pa ne bo toliko bedasta, da bi jo napadla z atomskimi bombami samo radi napada, kajti deležna bi bila strašne retribucije.

Resnica je, da Rusiji grozi veliko večja nevarnost od strani kapitalistične Amerike, ki se na eni strani boji socializma kot hudič križa, da o komunizmu sploh ne govorimo. Na drugi strani pa se je vrgla na dolarsko diplomacijo, dolarski imperializem in svetovno dominacijo pod parolo "ameriškega poslanstva" in "ameriškega stoletja". Zato tudi ta kampanja za osedlanje dežele s prusijanizmom, ki ji more prineti le popolno militaristično dominacijo vsega njenega življenja in zaslužnje njenega ljudstva po Marsu. Če bi "naša" vlada toliko pritiskala za svetovno razorožitev kot peha deželo v lastni militarizem, svet pa v oboroževanje, bi bila Amerika z ostalimi narodi veliko bolj varna in bilo bi veliko manj trenja med njo in Rusijo. Proč z militarizmom in cboroževanjem. Ne vojna, marveč mir mora biti naš cilj!

Člani newyorške podružnice Ameriške zveze za rekonstrukcijo Jugoslavije so sklenili, da tudi oni pomagajo pri gradnji nove mladinske proge Šamac-Sarajevo v Bosni. Šli so na delo in zbrali v naselbini nekaj stotakov, s katerimi so kupili deset ducatov lopat in šest ducatov kramrov in jih poslali jugoslovanski mladini, ki gradi s velikim elanom omenjeno progo. Na sliki so od leve na desno: George A. Spania, gl. blagajnik AZRJ, W. Milson, projektni direktor newyorške podružnice, J. Dujmovich in Nick Slavov, ki sta poleg Milsona spaktrala orodje.

Poročilo o dveh svatbah v metropoli

Cleveland, O. — Za spremembo želim poročati tudi o veselih dogodkih v naši metropoli; med te spadajo v prvi vrsti svatbe ali po domače očetci. Med številnimi vabili sem prejel vabilo (seveda tudi moja soproga Cilka in sinova Stanko in Edvard) naših starih in zvestih prijateljev ter članov društva 147 SNPJ, družine Cecilije in Jakoba Šubla z 88. ceste. Omožila se je njihova edina hčerka Dorothy z Antonom Valenčičem z 58. ceste.

Svatba se je vršila 14. junija, na kateri smo se imeli prav dobro. Vršila se je v spodnji dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair ave. Kljub temu, da se je udeležilo veliko ljudi, smo bili dobro in imenitno postreženi, najsi bo pijačo ali jedaočo. Vse je bilo izborno in okusno. Po pravici in resnici moram reči, da je bilo vse dobro pripravljeno in organizirano.

Naj omenim, da je vsa Šublova družina včlanjena v našem društvu 147 SNPJ, izvemželi matere Šubel, ki je odbornica pri Slovenskih Sokolih 442 SNPJ. Torej je v našem društvu z nevestami in vnuki okrog deset članov Šublove družine. Hčerka Dorothy, sedanja nevesta, je naša vestna nadzornica že več let, njen brat Jacob pa je podpredsednik. Lepo zraščeno dečko, na katerega smo ponosni, zlasti podpisani.

Sublovi otroci so dobro vzgojeni in aktivni kot njih mama, ki pomaga vsaki dobri stvari v našem življenju in je tudi glavna predsednica organizacije Progresivnih Slovencev, več let pa je bila tudi tajnica naših izletniških prostorov SNPJ. Govori lepo slovensčino, dasiravno je tukaj vzgojena.

O ženinu mlade ženičke Dorothy pa ne vem, ali je član SNPJ ali ne. Ako še ni, sem prepričan, da ga bodo v kratkem vpisali v naše društvo Vodnikov venec, kjer ga bomo z veseljem sprejeli v našo sredo, da se bo počutil kot naš dobri član skupno z ostalimi člani Sublove družine in drugimi poštenimi in agilnimi člani in članicami naše družine.

Na tej svatbi sem videl veliko naših članov in članic, med nji-

mi ves izvrševalni odbor. V imenu društva in prijateljev želim novima poročencima vse najboljše v zakonskem življenju! Kar pa bo zaroda — v vrste našega društva Vodnikov venec!

Z Jakobom Šublem, očetom neveste, pa bova o priliki zopet kakšnega stisnila.

Z družino sem bil povabljen tudi na svatbo k našim dobrim prijateljem oz. družini Andy Sosich na 157. cesti. Oženil se je edini sin Milan, lep in močan dečko. Za družico je vzel najmlajšo hčerko družine John Kožel s Huntmere ave. Svatba se je vršila 21. junija v Slovenskem delavskem domu na Waterloo rd. Te vrstice pišem po prihodu s svatbe in sem zelo truden in zapan, po glavi pa mi še zelo žubi. No, naj le žubi, vsaj ne prvič in menda tudi zadnjikrat ne! In kako ne bi žumelo? V taki družbi veselih prijateljev in prijateljic, članov in članic Slovenske narodne podporne jednote, katere je član tudi ženin Milan, prav tako nevesta (oba sta pri društvu 53 SNPJ), se človek raduje in veseljači, ko pa se vrne domov, pa šumi.

Tudi na tej svatbi je bila postrežba prav dobra in obilna ter vesteransko dobro organizirana. Za vesele plesalec in plesalke pa je igrala A. Markičeva godba, ki je štela šest godcev, če se ne motim.

Očeta neveste in ženina sta velika moža, posebno pa nevesta, ki je cel velikán. Tudi nevesta in ženina sta lepo zraščena.

Torej imeli smo se prav dobro. Tudi temu mlademu zakonskemu paru želim vse najboljše v novem stanu! Seve, naraščaja za SNPJ se ne sme pozabiti! Lep pozdrav vsem čitateljem Prosvete!

Anton Jankovich, veseli gost.

Piknik ob luninem svitu

Detroit, Mich. — Klub Yugo-Forward bo imel piknik ob luninem svitu v soboto, 28. junija, začetek ob šestih zvečer v parku Welcome Clawson, Michigan, 15½ Mile rd. in Livernois rd.

Za ples bo igral tamburaški orkester Zvezda. Zabave bo dovolj za mlade in stare. Ves čisti dobček je namenjen za revne otroke v Jugoslaviji.

Lillian Kramarich.

Br. Možek izraža hvaležnost za sočutje

Waukegan, Ill. — Konvencija SANSa, ki se je vršila v slovenski metropoli v Clevelandu, je za nami. Začrtala je smernice, ki naj povežejo vse naše napredne organizacije, društva in kulturne ustanove v močno organizacijo, da postane največji orjak v teh viharnih časih.

Čitam poročila delegatov in novoizvoljenih odbornikov SANSa. Vsi so mnenja, da še ni čas pokoja, marveč čas dela in boja, zaeno pa je potrebno, da še nadalje pomagamo našim rodnim bratom in sestram toliko časa, dokler se jim vse rane na zacelijo.

SANS in bodoče naloge

Detroit, Mich. — SANS je bil ustanovljen med vojnim konfliktom z nacifašizmom. Mir še ni dosežen, ker so ostanki fašizma bili le razpršeni namesto popolnoma poraženi. Danes smo zopet priča strašni napetosti, ki je v glavnem naperjena proti miroljubnim Slovanom in novim demokratičnim pridobitvam.

Samo zreti negotovosti v obraz pa nič ne pomaga. Treba je akcije, kakor je povdarjal Kristan na zadnji konvenciji SANS. Zunanja politika Združenih držav postruje in izziva vojno napetost. Milijarde za oboroževanje in podkupovanje postavljajo Ameriko v nezno položaj, za kar bo ameriško ljudstvo moralo dati težak obracun. Poleg tega se drago plačuje za imperialistično politiko v Grčiji, Turčiji in Italiji.

Progresivni ameriški državljani slov. rodu obžalujejo in odklanjajo vsako odgovornost za sedanja politika, dasi morda niso vsi na jasnem, kaj je treba storiti, da bo naš rekord čist, kaj imamo storiti, da se Združene države zopet vrnejo na pot prijateljstva in sodelovanja v smislu atlantskega čarterja in dogovora v Jalti, Moskvi itd., kjer so Združene države dale častno obljubo, da hočemo pravičen in trpežen mir in ničesar drugega. To častno obveznost pa je Trumanova vlada takoj po smrti Roosevelta kratkotalo pozabila.

Kakor SANS ni bil ustanovljen zaradi kakšnega luksusa, ampak iz nujne potrebe, tako tudi niso bili sprejeti zaključki naše konvencije le zaradi neke formalnosti, ampak zato, da kot poštini in razodni Amerikanci doprinesemo naš delež za ohranitev miru in pravičnosti, po kateri svet tako strašno hrepeni, da se pridružimo onim silam, ki delujejo za dosego teh pravičnih zahtev.

To so lepe in častne naloge. Principi SANS so tako vzvišeni in nepristranski, da jih moramo smatrati za nekaj, proti čemu se ne sme nihče pregrešiti. SANS je oznanjevalec ideje pravičnosti in enotnosti ameriških Slovencev, da v tej burni dobi zastavimo naše simpatije na stran po nedolžnim napadanih bratov in sester, na stran ameriškega delovnega ljudstva, ki se bori za ohranitev svojih demokratičnih in tradicionalnih pravic. Ne mislim pa trditi, da SANS ni podvržen kritiki, kar mislim je to, da se bo smatral vsakega, ki bi na katerikoli način oviral program SANS, da je odpadnik zdrave ideje, da je sovražnik ne samo slovenskih narodov, ampak tudi sovražnik ameriškega ljudstva in konvencije. Torej kratkotalo je orod-

Tudi jaz sem se nadejal, da bom prisostvoval konvenciji in pomagal po svojih skromnih močeh za skupni dobrobit našega naroda, a žal, usoda mi ni bila mila.

Ponesrečil sem se prvi dan, ko sem prišel v slovensko metropoli. Naj se na tem mestu zahvalim uredništvu za priobčitev vesti ob času moje nesreče. Tiste vrstice so mi krajsale ure in lajšale bolečine. Ne morete si predstavljati, kakšne občutke ima človek, ko vidi toliko domačih obrazov Preserecev, toliko clevelandskih rojakov in prijateljev, ki so me obiskali v hotelu Auditoriumu.

Nimam besed na razpolago, da bi se hvaležno zahvalil vsem, ki so me obiskali ob času moje bolezn. Iz globočine srca se zahvaljujem vsem skupaj za obiske, cvetice, darila in simpatije, ki ste jih delili z menoj in mojo ženo.

Še posebej se zahvaljujem dr. Kernu, ki je tako spretno povezal moja "vitra", da se danes že lahko šalim! Prav tako se zahvaljujem vsem prijateljem in obiskovalcem iz Chicaga in Waukegana, zlasti pa Matt Ogirinu za prijetno vožnjo na dom.

Andrew Mozek in družina.

je političnih sleparjev — po ciljane kvizling. Smernice SANS so bile do pretehtane in odgovarjajo časa. Čitatelji ni bodo opreče posežem v zgodovino slovenskega naroda, da tako po svoj argument, ker smatram je umesten radi boljšega mevanja.

Slovenski narod v stari do vini je dal klasičen primer v ke razvitosti in pravičnih stev, ko je v neizprosi borbi razmeroma največje talente največ žrtve, da si je kon priboril zlato neodvisnost in bodo. Na te doprinosne smo ponosni! Toda slovenski nar je šel po poti, katero so mu ne kazali največji ljudski pe ki in pisatelji, ki so imeli očmi le naravne človeške pr ce slovenskega in vseh ost narodov. Ta načela niso bili prazne sanje velikih fizio ampak važno spoznanje, da vsako človeško bitje po naravo rojstvu enakopravno in sme prenehati z borbo, dokle doslolega tega nepobitnega učitelji slovenskega naroda vedno poudarjali, da sta slo eljinstvo najboljše sredstvo borbi za pravičen in trajen isto velja za nas ameriške vence in Slovence.

Edinstvo in SANS Amerika se nahaja v izredno nevarni krizi, na razpredni med fašizmom in demokr Celu nepismeni ljudje trdijo mora priti do neke važne membe. Za vsako spremem pa je treba načrtnega delatuda. Ena izmed poglavitnalog SANS je, da odgaj Slovence za spremembo, da povežemo z vsemi silami, ki lujejo za neodvisno politično vseh demokratično razšeni množici v prihodnjih tva.

Slovenci smo že zdavnaj za zdravo politično akcijo, bolj zreli izmed vseh Od stanka SANS smo dajali v najlepše vzglede, zato upamo bomo zopet dokazali svojo zorelost s tem, da se pridru ljudskemu gibanju, katere predvideva Henry Wallace moramo narediti, ako ho obrdržati Ameriko v demokr nem taboru. Opozicija prot perializmu je učinkovita le da, kadar so ljudske množe enotne in kadar kažejo pravi pot iz krize.

Z državljanškimi papirji je podeljena tudi važna o vrnost — braniti konstitu Taft-Hartleyev protidelavski snutek je prvi poskus podti temelj konstitucije, ki bodo gledali drugi taki pos Braniti osnovne pravice de nega ljudstva je danes naj tejša naloga vseh poštenih merikancev, med katerimi Slovenci sestavni del, in bot svojo zrelostjo veliko p mogli.

SANS ima svoje podruž po vseh večjih mestih, a go se dobi naselbine, kjer je t tako ustanoviti novo podru co. Sklepite prvi sestane razložitve pomen in svrha S Slovenci sme pač taki da na š delujemo med svojimi oz znanci, ker se lahko pogovore v materinem jeziku. Povabite vse, brez razlike na versko politično opredeljenje, ker d ni več čas za take malenkostvari. Danes nam vsem voda v grlo in samo skupno mo premagali vse ovire. Po mati moramo naše v stari do vini! Ko jim je grozil sam sovražnik, so položili stare st na stran in se združili in o bodili s skupnimi napori.

Dalje ima SANS na razpol več lepe literature iz stari kraja. Pišite ponjo in če ni družnice v vaši naselbini, v šajte za navodila in prav Vsa najmanjši prispevek v namen nam bo stotero popla v zavesti, da smo dobri Slov ci in še boljše Amerikanci, dar se potegujemo za obč m st.

Joe Kolar, II. pod. SANS

Ne vojna, marveč mir naj bo cilj!

Včeraj smo zaključili to razpravo z ugotovitvijo, da se nam priporočila predsednikove ankete komisije za "obrambo" dežele vidijo na vsej črti zgrešena, kratkovidna in blazna zato, ker so po implikacijah definitivno bazirana na konceptu neizbežnosti nove svetovne vojne, ki bo prinesla pogin in razdejanje vsej tako zvani zapadni civilizaciji, in ne na trdni volji do zgraditve trajnega miru na podlagi mirnega sožitja narodov, mednarodne kooperacije namesto konfliktov in reševanje mednarodnih sporov na konferencah in sodiščih namesto s "power politics" in z orožjem.

Usoda vsega sveta, posebno pa usoda zapadne civilizacije je danes v rokah mogočne Amerike. Od nje je odvisno v prvi vrsti, da-li v prihodnjih letih pride do zgraditve trajnega svetovnega mira ali do novega kataklizma in pogina civilizacije. O yes, mi vemo, da nosijo veliko odgovornost za mir ali vojno tudi druge države, majhne in velike, predvsem pa Rusija, toda njih odgovornost je povsem sekundarna v primeri z ameriško. Sigurno je to, da dolarska diplomacija, pa naj bo zavita v Trumanovo ali papeževo doktrino, ne vodi v mir, marveč v oboroževanje, v mednarodne napetosti in konflikte in končno v vojno. Prav tako je sigurno, da vodita v isto smer, k istim ciljem in rezultatom tudi ali predvsem oboroževanje in militarizem.

S prusijaniziranjem dežele se gotovo ne gradi miru, marveč le poklanja darilo bogu Marsu. Prav tako ne vodi v mir pograbitve vsega arabskega petroleja po mogočnih zapadnih kapitalističnih kombinacijah, ali zapiranje poti ruskim legitimnim potrebam na Sredozemsko morje skozi Dardanele. Tudi ne podpiranje reakcije in metanje vseh mogočih ovir in polen neobhodnemu razvoju socialističnega gospodarstva v razbiti in lačni Evropi, kjer je kapitalizem zgodovinsko dodelal in bi vsi zunanji poskusi za njegovo umetno oživljenje le podaljšali agonije evropskih ljudstev in lahko skotili nov fašizem.

Vaša politika, ki teži za zgoraj navedenimi cilji, je politika svetovne anarhije, trenja med narodi, novih političnih in gospodarskih kriz in končno — vojne, ki bo iz vse Evrope, vključivši velik del Rusije in lahko tudi iz Amerike napravila nič drugega kot kup razvalin, po katerih se bodo plazili povsem demantirani človeški, živalski in kačji ostanki.

Vse to je lahko znano tudi visokim krogom v Washingtonu, Wall streetu, Main streetu in še kje drugje. Sigurni smo, da je vse to znano tudi predsednikovi anketni komisiji, katero so tvorili izključno tako zvani izobraženci. Toda namesto, da bi se poglabili v novo pot, se oprjeli in orisali nove smernice, ki bi Ameriko in svet vodile v razorožitev, strle glavo militarističnemu zmaju in položile temelje sožitju narodov in omogočile zgraditev trajnega miru, so se pa vrgli na staro, povsem bankrotirano in pogubonosno politiko popolne militarizacije, prusijanizacije in tudi nacifikacije dežele! Kljub vsej svoji univerzitetni izobrazbi in doktoratskim diplomam so s temi svojimi kratkovidnimi, zgrešenimi in blaznimi priporočili podobni vesljam, ki iz nagona zaganjajo v luč ali ogenj. Ako bo kongres sledil priporočilom te komisije, se bo sigurno tudi vsa dežela prej ali slej znašla v ognju in z njo vred ves svet.

Dejstvo je, da je obvezna vojaščina v mirnem času in stare vrste treniranja v obliki marširanja, salutiranja in uvajanje absolutne discipline ter pokorščine in vaje z navadnim orožjem — vse to je brez vsakega pomena za moderno vojskovanje z ultramodernim orožjem. Vsaj tako pravijo poštini in odkritosrčni vojaški izvedenci in znanstveniki. Čitali smo že nešteto izjav kvalificiranih osebnosti, da kar dežela potrebuje za lastno obrambo — ne za agresivno vojno! — je relativno majhna profesionalna vojska izborna treniranih in z najbolj modernim orožjem oboroženih kadrov. Edina vrednost obvezne vojaščine je zastupljanje mladine in dežele z militarizmom.

Po mnenju mnogih vojaških znanstvenikov so velike armade v atomski vojni brez vsakega pomena. In to vsled tega, ker proti raketskim atomskim napadom ni nobene obrambe. Večje ali velike armade so potrebne le za agresivno vojno, to je za invazijo. Toda v pričo atomske bombe je tudi ta koncept danes že zastareel. In kot smo zadnje dni čitali, so ameriški, angleški in novozelandski znanstveniki iznašli neko novo orožje, danes še zavito v popolno tajnost, ki je enako učinkovito kot atomska bomba. Dejstvo je, ako pride do nove vojne, se bodo poslužili vsakega orožja, ne samo atomske bombe in tajnih iznajdb, marveč tudi bakteriološkega vojskovanja, ki je po izjavi nekega znanstvenika še mnogokrat bolj učinkovito kot atomska bomba, kajti s sipanjem strupa iz zraka je možno pokončati vsa živa bitja, vključivši vse rastlinstvo, v prizadetih krajih. In to brez vsakega razdejanja fizičnih objektov. V taki vojni bi bila vsaka armada brez vsake moči. Pocepala bi kot zastupljene muhe s civilnim prebivalstvom vred.

Ključno vprašanje je seveda, proti komu se naj Amerika oborožuje? Kje je sila, ki bi bila toliko stupidna in blazna in pomorsko toliko močna, da bi se je drznila napasti? Odgovor militaristov in rusofobov je seveda—Rusija.

Mi smo trdno prepričani, da od strani Rusije ne grozi Ameriki ali kaki drugi državi na tem kontinentu nobena oborožena nevarnost ne v bližnji niti v dogledni bodočnosti. Po svojem obsegu in naravnem bogastvu je Sovjetska unija res ogromna država. Prišel bo tudi čas, v nekaj desetletjih, ko bo Ameriko nadhrllila tudi gospodarsko, kajti zato ima vse pogoje, sposobnosti in voljo. Toda Amerika bo tudi za nedogledno dobe ostala mogočna industrijska sila in torej tudi vojaška, vsled svoje zelo ugodne geografske lege v resnici povsem varna pred vsako invazijo. V resnici ni sila ali kombinacije sil, ki bi jo mogla invadirati ali podjarmiti. Za tako

UMETNOST DEVETNAJSTEGA IN DVAJSETEGA STOLETJA

Priladil FRANJO ALEŠ, Ljubljana

Z nastopom ljudske oblasti in velikimi političnimi in gospodarskimi spremembami v novi, prerajeni domovini, se je temeljito spremenil tudi odnos do umetnosti in duševnih stvaritev, ki služijo plemenitju in tistemu izražanju, ki je najbližje življenjski stvarnosti. Naše stremenje ne ostaja samo na ugodnejših materijalnih življenjskih pogojih, ampak gre dalje do velikega kulturnega dviga slehernega delovnega in ustvarjalnega človeka. Geslo naših stremenj je približati umetnost narodu in obratno narod približati umetnosti.

V ta namen je bila organizirana v Jugoslaviji velika razstava slikarstva in kiparstva pod naslovom "Umetnost XIX. in XX. stoletja", ki je zbrala 398 umetnin-slik, kipov in grafik — del umetnikov vseh jugoslovanskih narodov od začetka 19. stoletja do današnjih dni. Na tej razstavi sodeluje 159 umetnikov, od tega 129 slikarjev in grafikov ter 30 kiparjev. Razstava daje pregleden presek umetniškega ustvarjanja v dobi 150 let in možnost delovnemu človeku, da se seznaní z našo umetnostno preteklostjo.

Razstava umetnosti XIX. in XX. stoletja potuje po državi po vseh večjih mestih. Bila je že v Beogradu, Zagrebu. Aprila meseca je bila v Ljubljani v prostorih Narodne galerije.

Ta domača jugoslovanska umetnost hoče doseči čim vernejši obračun s kulturno dedščino, dati priznanim in novim umetnikom pobudo za novo delo, seznaniti najširše množice z umetnostno preteklostjo in postati vez med bratskimi slovanskimi državami, v katere se bo razstava napotila, ko bo izpolnila svoje velike naloge v domovini. Iz teh vidikov je zato ta velika razstava važna kulturna in politična manifestacija.

Milutinović: "Okupator odhaja"

Krstó Hegeđušič: "Bistrički romaril"

Vito Globočnik: "V pregnanstvo". (Iz posmrtné razstave.)

Z. Putrih: "Pijoča"

Ivana Koblica: "Kofetarca"

Djuro Jaklič: "Dekle v plavem"

Razstavní prostori v Narodni galeriji v Ljubljani, kjer je bila prvejša razstava "umetnost 19. in 20. stoletja".

Mijesinović: "Pred cerkvijo"

Otvoritvi razstave "umetnosti 19. in 20. stoletja" so prisostvovali predstavniki kulturnega in političnega življenja. V sredini slike minister za prosveto v vladi ljudske republike Slovenije Lj. d. Šentjarc.

Sol-univerzalno sredstvo

Človek ima v življenju poleg sebe sredstva, ki jih dnevno površno uporablja, ne vedoč, za kaj vse so še uporabna. Eno takih sredstev je sol. Poglejmo, zakaj se jo poleg normalne uporabe da še uporabiti.

Umazani pletarski izdelki iz slame, liča in trsa postanejo zopet lepi, če jih odrgnemo z vlažno soljo.

Preproge ohranijo svojo blestečo barvo, če jih potresemo, preden jih skrtamo, s fino soljo in jih potem zbršemo s čedno vlažno krpo.

Radonič Novak: "Guslar"

Ivan Zajec: "Prestrašeni satir"

Razstavní prostori v Narodni galeriji v Ljubljani, kjer je bila prvejša razstava "umetnost 19. in 20. stoletja".

Mijesinović: "Pred cerkvijo"

Otvoritvi razstave "umetnosti 19. in 20. stoletja" so prisostvovali predstavniki kulturnega in političnega življenja. V sredini slike minister za prosveto v vladi ljudske republike Slovenije Lj. d. Šentjarc.

Če ti hoče ugasniti ogenj v štedilniku, vrzi vanj pest soli in zopet bo oživel.

Da se ti ne prižge kolač v pečici, potresi sol pod kozico.

Če hočeš odstraniti iz sobe ali omaro neprijeten duh po oljnati barvi, postavi tja posodo s soljo, ki vsrka ves duh.

Če snažiš okna ali zrcala, vrzi v vodo pest soli, kar olajša delo in da steklu sijaj.

Sol, stopljena v mlačni vodi, je izborno sredstvo za grgranje in izmivanje ust.

Če te piči osa ali čebela, potresi ranjeno mesto z mokro soljo, kar prepreči oteklino in zmanjša bolečino.

B. Kalin: "Splavar"

Ogrski "puč" in Trumanova politika

F. A. Vider

Na Ogrskem je poslednje dni prišlo do političnega preobrata, kateri je silno vznemiril državnike zapadne demokracije in sovražnike sovjetske Rusije, kateri bi radi s kričom zakrili resnico, kaj je dalo povod ministrskemu predsedniku Nagyju, da je pobegnil iz domovine in odstopil iz vladne službe.

Stranka "malih posestnikov", katera je dobila večino v vladi in katere član je bil tudi Nagy, je v svoj program vključila tudi podržavljenje treh glavnih bank na Ogrskem. Čutili namreč so, če tudi niso bili posebno radikalni, da ako se to ne izvrši, vladi ne bo mogoče izpeljati za ljudstvo potrebnih reform, katere so imeli v načrtu, boje se, da jim bodo mogočni finančniki nagajali. Naloga odgovornih državnikov, katerim je načeloval ministrski predsednik, je bila, da uveljavijo odredbo svoje stranke in kajpada podržavijo dotična finančna podjetja.

Nagy, kateri je bil brez dvoma orodje zapadnih imperijalistov, ki se z vsemi močmi upirajo vsaki socializaciji doma in na tujem, se pa očitno ni maral pokoriti zaključkom lastne stranke ter tako podržavljenje odlašal, dokler se mu ni prišlo na sled kaj kuje. Ko je čutil kaj prihaja in so mu domačila postala prevroča, tedaj jo je popihal v Švicó, tam podal resignacijo in od tam prišel v to deželo, v kateri mu je bila obljubljena zaščita ter obstanek mnogo prej kot je bila odkrita njegova zarota.

Zakaj se je ministrskemu predsedniku tuje države obljubilo zavetišče v tej deželi mnogo pred časom, ko so ga doma zasledili, komu služi, je pač razumljivo, pa naj Washington in London še bolj zanikata. Na uradno zanikanje gotove diplomacije se nihče več kaj posebno ne zanese, ker ta bolj in bolj očitno kaže, da izjavlja ali zanika pač tako, kot najbolj prikladno čiti interese svojih razrednih kolegov, brez ozira na resnico.

Da ni zapadnim veselilam vseeno, v čigavih rokah bo uroda ogrskega ljudstva v pričo brezmejnemu sumnje in mržnje do Rusije, to dejstvo se ne da prav lahko utajiti. Ker je geografska lega ogrske dežele taka, da tvori zagodo med severnim in južnim slovanstvom, je popolnoma lahko razumljivo, da je gotovim mogočnim privatnim interesom v sedanji svetovni situaciji mnogo na tem, da ta zagoda še dalje ostane. V sled tega so brez dvoma kovali načrte in komplotirali z ogrsko reakcijo, da tam ne ostane na krmilu vlada, ki bi bila mogoče za spravo ali celo prijateljsko sodelovanje z Jugoslavijo, Češko in Rusijo.

Kako nerodno opravičujejo Nagyjev beg iz domovine oziroma komplotiranje proti lastni stranki, priča to, ker hočejo javnosti dopovedati, da naj nikar ne verjame komunistični propagandi, češ, da bi prejšnji ministrski predsednik vodil v nji zaroto, kakor da bi takega izdajalca še ne poznala zgodovina. Toda celo sveto pismo govori, da je Krista izdal njegov lastni prijatelj za trideset srebrnikov. Takih izdajalcev se tudi danda-

nes po svetu ne manjka, različna je le ta, da znajo sedanji bolje skrivati srebrnike, ki jih prejema za svoja zločinska dela, kot so jih znali tedanji.

Narodi v Evropi se bodo počasi očistili pijavk, pustolovecev, izdajic itd., mi tukaj se jih bomo pa nalezli, za kar nam zna biti še resno žal.

Taft-Hartleyjev protidelavski predlog je končno postal zakon, kakršnega še menda ne pomaj zgodovina te dežele. Dasi se je hotel predsednik Truman pred javnostjo zadnje minuto oprati odgovornosti sprejetja te postavke, se mu to v obeh razsodnih ljudih ne bo posrečilo. Čeravno se je o tej za ljudstvo škodljivi postavi v kongresu mnogo razpravljalo, ni predsednik dvignil glasu opozicije proti svojim kolegom in bi ga brez dvoma tudi sedaj ne bil, ako bi se tudi nekateri reakcionarni demokrati ne bili vstrašili groznje Henryja Wallacea o tretji stranki.

Strokovno organizirano delavstvo naj ne pozabi, da je ta protidelavski zakon uveljavljen največ po zaslugi predsednika Trumana, kateri je v času železničarske stavke tako grobo nastopil proti železničarjem in tedaj tudi naglasil potrebo zakona, ki bo kontroliral unije. Zakon je on res vetiral, toda očitno ne iz principa, ampak iz bojazni pred polomom demokratske stranke pri prihodnjih volitvah.

Mogoče znajo te vrste batine, katere delavstvu dajejo na priporočilo delavskih voditeljev izvoljeni "prijatelji" v kongresu, dvigniti vsaj nekoliko razredne zavesti med brezbržnimi masami, ki slepo sledijo svojim reakcionarnim voditeljem.

Listnica uredništva

Mulberry, Kans., K. D.: Naslov je: Bovec, Slovensko Primorje, Allied Occupation Zone A.

ČOKOLADO

pošljamo v staro domovino

2 FUNTA (24 BARS)

Fina, solidna, sladka

ČOKOLADA

VITA SERT

(NARODNO OGLAŠANE VRSTE)

SAMO \$2.00—poštnina všeta

(MI ODPOSLJEMO ZA VAS)

Redna cena na drobno je \$2.40

ZELO REDILNA—2 funti Vita Sert Čokolado vsebuje 100% sladkorja in 100% masla. Vsebuje Vitamini A, B1, B2, B6, C, E, K, L, M, N, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z. Je izboljšana s 12 drugimi zdravimi sestavinami. Poskusite jo, boste videli razliko. Pošljite nam svojo naročilnico in prejmete jo brezplačno. Čokolada je izdelana kot bi domov. Pošljite \$2.00 pošto nakaznico ali po ček. Nal.

Overseas Chocolate Shippers

602 S. Dearborn St. Suite 1816, Chicago 3

KRIVDA

FRANCE BEVK

(Nadaljevanje)

Florjana je zbudilo po vsem telesu. Tako odločno je ukazoval on. In prav tako skromno, vdano je odgovarjala Ana:

"Jutri je sobota. Začnimo po nedelji, ko se sneg nekoliko uleže."

"Jutri! Vreme se lahko spremeni."

Tako odločno govori le gospodar svoji ženi, prepričan, da bo njegova beseda obveljala. Florjana je zablelela, da je zatullil:

"Ana! Ana!"

Zena se je začudena prikazala na pragu.

"Reci hlapcu: ne jutri, v ponedeljek, v ponedeljek!"

Ana je strmela vanj. V njenih očeh je bral, da ga ne bo ubogala.

Bila je trda zima. Voda je zmrzovala, veter je zanašal sneg v zamete in šumel skozi gozdove. Pri Streharju so delali škopo. Anka je pazila v kuhinji na ogenj. V skednju sta bila hlapec in Ana, Jože jima je pomagal. V steni so bile pritrjene grablje z velikimi, lesenimi zobmi. Ana je bila bosa, spodvezana, da so se ji videla meča. Jemala je gole, ržene snopce in jih vihtela, da so šume švigali skozi lesene zobe. Plevel in kratka, zmečkana slama je padala na tla. Dolgo ravno slamo je Ana pokladala na kup. Ivan je slamo prijemal in jo vzravnaval, odsekaval konce s sekuro; slednji šop je skrbno položil k ostalim.

Delo se je vršilo tiho. Slišati je bilo le šum slame, udarce sekire in redko besedo. Ana si je zdaj popravila ruto in se rdeča ozrla po hlapcu. Ta je iz mokre slame zviljal pas in ga pokladal pod slamo, da zveže škopnik.

"Ali mi boš pomagal?"

Ana je zgrabila za konec slamnatega pasu. Polzel je v roki, a ona ga je tiščala z vso močjo. Usta je spačil, jezik je vtaknil po strani med zobe.

Pas se je utrgal, Ivan je odskočil. "Čort!" je zaklel s kletvico, ki jo je bil prinesel iz Rusije. Ana se je zasmejala.

"Drži, da se slama ne razsuje! Preslab pas."

"Ali si pa ti premočan?"

Ana je kleče držala slamo, Ivan je zviljal nov pas. Nasmihal se je. Oči so mu uhajale na njen obraz, v njena nedrja. Ana je zgrabila z eno roko jopico na prsih in jo tiščala ...

Po treh dneh dela so bili škopniki narejeni. Treba jih je bilo znesti pod streho. "Ali naj ti pomagam?" je vprašala Ana hlapca na večer zadnjega dne.

"Ni treba." Pomignil je Jožetu, ki je od mraza vlekval nos in gledal. "Pojdi na pod, nosi škopnike do paža! Glej, da se pasovi ne potrgajo!"

"Kako boš sam?" je vprašala Ana začudena.

"Tako," je odgovoril hlapec. Prijel je za škopnik in ga dvignil nad glavo. Na rokah so se mu napele mišice. Nenadoma so se mu sprožile roke in noge kot vzmeti, škopnik je zletel kvikvu kno snop, in obetal na podu. Rdeč v obraz je pogledal gospodinjco.

Ana ni dejala ničesar. Hlapecova moč je tako vplivala nanjo, da je občutila vročino po telesu.

Hlapec je zmetel škopnik za škopnikom kvikvu. Pri zadnjem so se potrgale vezi, slama

se mu je sesula na glavo. Brcnil jo je v kot. "Saj jo rabimo za živino." Njegove roke še niso bile utrujene, dasi je bil rdeč v obraz in poten po telesu.

"Kaj naj še vržem?"

Nekaj razposajenega je bilo v njem. Oči so mu gorele v toplim blešku.

"Mene," se je nehote izvilo iz Ane.

"Tebe?" Ivan je počakal za trepljaj časa.

"Tako!" Sklonil se je, jo vzel v naročje, dvignil v zrak, da je skoraj padla na tla, a jo je ujel za roke, upognil noge v kolenskih in zaplesal z njo.

Ana ni vedela, kaj se godi z njo. Bila je ko peresce v vetru, imela je občutek, da ne leži na mišičastih rokah, ampak na pernicah. Obenem jo je spretelo, ko da pada v brezno. Čutila je hlapecovo dihanje, skozi omotico je sijal blešč njegovih oči.

Tako jo je držal nekoč mož ... Vendar takrat ni občutila tistega ko ta hip. Takrat se je moža bala. Zdal se ni bala nikogar.

Zavedala se je. Pogledala je strašno in zakrillila z rokami. "Pusti me, da naju ne vidi Jože! Pusti me! Jože ..." je šepetala iz obupa.

Ivan jo je spustil na tla ... Tisti večer ni mogla Ana možu zreti v oči.

7.

Kadarkoli je Tone obiskal brata, mu je ta potožil svoj položaj. Vsega, kar ga je na tihem razjedalo v srcu, mu ni znal povedati.

"Hlapec mi vsak dan bolj poreda; saj se dela gospodarja v hiši."

"Priden je. Gospodarstvo se je nekoliko opomoglo ... Če pa ti ni všeč, pokaži mu pot iz hiše. V to zadevo se ne vtikam, dokler si ti živ."

Florjan je molčal. Odhajaje je držal Tone dolgo za kljuko; obotavljal se je, slednjič je vprašal: "Ali je tvoja žena ... tako? ..."

Florjan se je zavzel: "Kako?"

"Kako more biti, če ima moža?" Tonetu je bilo nerodno. "To je sicer vajina zadeva. Ti že veš ..."

Brdar je odšel. Florjan je poklical ženo v kamro. "Odgri okno!" je ukazal. Ubogala je. Premeril jo je do tal in jo vprašal: "Kakšna si?"

"Kakšna?" se je začudila. Ozrla se je po sebi in zardela. "Kakšna naj bom?"

Florjanu so šinile nekatere predstave v glavo, se prekopicnilo kot cirkuški pajaci in znova stala pred njim. Saj bi se v resnici ne smel temu čuditi ... Pred njim je lebdela slika neke mesečne noči. Bil je zardel. Ko se je prebudil, je stala ob njem žena in ga zrla s čudnim bleškom v pogledu ... Znova so se prekopicnile misli, stala ko pajac pred njim in se mu režale. Saj se ničesar ni smel čuditi ...

V jeseni je prišla Anina mati, stopila v kamro in mu dejala: "Preseliti se boš moral v izbo. Ana bo potrebovala miru ..."

Strehar je zamislil radi odpora, ki ga je čutil, ko ga je hlapec objel okrog pasu, da ga prenesejo na drugo posteljo. Noč je bila nemirna. Žena je vpila, hlapec je smrčal na peči. Kako ostudno, zopno je bilo to smrčanje!

Florjan ni zatnil očesa. Poslušnil je vpitje. "Tega ... bi ne bilo treba!" Pajac se je prekopicnil pred njim in se mu režal. Vedno isti pajac, vedno ista misel ... In vendar—čemu bi se čutil?"

(Dalje prihodnj.)

vsakemu narodu, da si uredi svoje notranje razmere kakor se mu zde najbolje za ljudstvo, dokler ne ogrožajo svetovnega miru. Tako grožnja pa ni prišla in ne prihaja od nobenega zaveznikovega naroda in zato ni nobenega razloga, da ne bi mogli z njimi prijateljsko živeti.

Ameriški slovenski kongres

Druška konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta se veseli napredka Ameriškega slovenskega kongresa in želi, da bi s svojo akcijo za pridobivanje članov dosegel popoln uspeh.

SANS bo kakor doslej podpiral kongresovo delo in sodeloval pri njegovih akcijah, ki izvirajo iz istih naziranj, katera goji Slovenski ameriški narodni svet sam in ki imajo za cilj medsebojno razumevanje in prijateljske odnose med Zedinjenimi državami in osvobojenimi slovenskimi deželami kot najmočnejšo garancijo stalnega miru in preprečenja novega svetovnega klanja.

Združeni odbor

Druška konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta priznava, da si je Združeni odbor Amerikancev južno slovenskega porenkla pridobil velike zasluge s tem, da je seznanjal ameriško javnost in uradne kroge z dejanskimi razmerami v Jugoslaviji v času vojne in po pridobljeni zmagi in s tem storil veliko delo za ustanovitev in utrditev prijateljskih odnosov med obema deželama, kar je eden važnih pogojev za trajno ohranitev miru.

Slovenski ameriški narodni svet je od vsega začetka po svojih najboljših močeh sodeloval z Združenim odborom na vsakem polju in konvencija želi, da ta odbor v sedanjih resnih časih nadaljuje svoje delo in se upre vse druzniški reakciji in vojnemu hujskanju.

Konvencija izreka, da bo SANS, čim se njegovi vsled mnogih podpornih in drugih akcij znižani dohodki v zadostni meri povisajo, po svojih močeh in v proporciji z doneski ostalih južno slovenskih skupin tudi materialno podprl važno delo Združenega odbora.

Mladina

Za vsako napredno, demokratično gibanje ima sodelovanje mladine neprecenljivo važnost, ne le da se vzgoje in izvežbajo moči, ki lahko nadomestijo starejše, iz katerih koli razlogov odstopajoče funkcionarje, ampak pred vsem zato, ker so savdovi progresivnega dela v prvi vrsti namenjeni naraščanju. Ta pa bo znal pridobiti vse boljše ceniti in, če se pokaže potreba, tudi braniti, če je pri delu in v boju sam sodeloval.

SANS je po možnosti skušal obuditi zanimanje mladine za cilje staršev, ni pa mogel povestiti dovolj truda tem problemom, ker so bili njegovi aktivni člani vse čas preobloženi z nujnimi deli in ker je v dobi vse mlado, ki je bilo sposobno, služilo v tem ali onem delu oboroženih sil Strica Sama.

Vendar pa se je tudi v teh časih lahko opazilo naraščajoče zanimanje mladinskih krogov za domovino staršev, za njihovo delo, za njihove brige in cilje. Več kot kdaj prej je bilo povpraševanja po učnih knjigah, po zemljepisnih in zgodovinskih podatkih in po vsem, kar je v zvezi s preteklostjo in bodočnostjo tako zvane "stare domovine".

Sedaj, ko so se fantje večinoma vrnil od vojakov, dekleta pa od pomožnih služb, se je položaj zboljšal. Pevski zbori, dramski odseki, mladinska društva podpornih organizacij dobivajo zopet tako dolgo pogrešane člane in tudi SANSovim podružnicam je dana lepša možnost, da pridobivajo mladino za sodelovanje. Zato priporoča druga konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta vsem podružnicam, da pridobijo čim več mladine, otrok slovenskih staršev in, kjer so razmere za to ugodne, snujejo v svojem okviru mladiske krožke, bodi izvrševalni in glavni odbor, pa naj grede podružnicam, ki se lotijo tega dela, na roko s navseti, informacijami itd. Konvencija je prepričana, da bo tako delo obrodilo bogat sad v korist naraščaja samega, v zadovoljenje staršev in posredno tudi za ustanovitev dobrih, pri-

mateljskih odnosov med novo in staro domovino.

Potni listi

Druška konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta resno oblažuje prakso urada za potne liste pri Državnem oddelku, po kateri se državljanom jugoslovanskega porenkla in tudi drugim Amerikancem odreka izdajanje potnih listov za Jugoslavijo. Na tisoče teh državljanov ima v jugoslovanskih krajih bližnje sorodnike, katere bi po dolgem času radi obiskali. Nekateri imajo v deželi svojih očetov tudi materialne interese, katere bi radi uredili. S tem, da se jim onemogoča potovanje v sedanjem mirnem času, se krši njihova pravica prostega gibanja, obenem pa se dela vtis, da se jim brani spoznanje resničnih razmer v deželi, o kateri širijo bivši sodelavci nacizma in fašizma najgorostanejšje laži.

Konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta torej upa, da bo državni oddelek čim hitreje popravil to napako in vpošteval pravice državljanov, ki žele potovati v katero koli deželo, s katero vzdržujejo Združene države pravilne diplomatske stike.

Protidelavsko zakonodajstvo

Zmaga demokratične aljanice nad agresivnim naci-fašizmom in japonskim militarizmom je nedvomno največji in najpomembnejši dogodek tekočega stoletja. Prav tako je nedvomno, da je za dosego te zmage poleg oboroženih sil največ doprineslo delavstvo, ki je izdelovalno vojne potrebščine vsake vrste in zaradi nujnosti dobavljanja žrtvovalo časno mnogo svojih pravic. ProstoVOLjno je sprejelo izredno dolge delovne ure, robotalo ob nedeljah in praznikih, se pokorilo racijonarjanju živil in drugim zaslimim pravilom, ker se je zavedalo, da je od njegovih žrtve v veliki meri odvisna čim hitrejša zmaga nad kugo, ki si je naredila imne fašizma.

Na tisoče in tisoče mlajših delavcev je služilo v vojski ali mornarici in na tisoče jih je pustilo svoja mlada življenja na bojiščih. Ker je najštevilnejši del prebivalstva, je naravno, da je bil njegov doprinos največji. Ta lojalnost bi zaslužila po vrnitvi miru nagrado in priznanje v obliki razširjenja njegovih pravic, da se poveča varnost pri delu v vsakdanjem življenju in da odpade briga za stara leta in za slučaj obnemoglosti, da si omogoči užitek tehničnega napredka in kulturnih pridobitev. Namesto tega pa se je zakonodajstvo v federalnem kakor tudi v mnogih državnih parlamentih in nastopanje vladnih faktorjev obrnilo proti delavstvu z očitno tendenco, da se njegovim s težkim trdom zgrajenim organizacijam obrambe odvzame vsaka moč.

Podjetništvo ima na razpolago vso gospodarsko silo, kateri bi bili delavci izročeni na milost in nemilost, če ne bi imeli sredstva, da se upro prevelikemu samovoljnemu izkoriščanju, to sredstvo pa najde edino v svojih organizacijah, ki mu omogočajo skupen nastop za obrambo svojih vitalnih interesov. Sedanji napadi na te organizacije, če se pravočasno ne ustavijo, morajo pahnuti delavstvo v popolno brezmočno odvisnost od egoizma najmočnejših podjetniških skupin, katerih sila je v teku vojne vsled ogromnih profitov mogočno narasla in tako postala delavstvu skrajno nevarna.

Sedanja socialna politika pa je povrh tega skrajno kratkovidna, ker neizogibno vodi v gospodarske krize, ki udarijo tudi druge plasti, zlasti tiste, ki so odvisni od delavcev kot kupcev. V živem spominu je še tako zvana depresija Hooverjeve dobe, ki je dolga leta tlačila kakor mora ne le delavce same, ampak tudi vse manjše trgovce in druge s trgovino povezane faktorje, zdravnike, kmete, sploh najširše sloje naroda. Dasi je bila po filozofiji tedanje predsednika prosperiteta ves čas za vogalom, je depresija povzročila polom nešteti bank, izgubo vseh življenjskih prihrankov neštetim starim ljudem, naglana na tisoče obupanih v samomor in kritično omajala zdravje nezadostno hranjenih moških, žena in otrok. Neomejena moč izkoriščeval-

nega podjetništva mora v prvi vrsti poroditi nezaposlenost, tedaj pa ne more slediti nič drugega kot splošna kriza, katero le najbogatější lahko prebijajo brez škode. Socialno zakonodajstvo, naperjeno v prvi vrsti proti delavskim organizacijam, ogroža torej ogromno večino prebivalstva edino le v prid pešičice samoljubnih izkoriščevalcev.

Slovenski ameriški narodni svet izreka svojo solidarnost z organiziranim delavstvom, ki se bojuje za svoje težko pridobljene pravice in mu obljubuje pri tem delu vso moralno in po možnosti materialno podporo. Pravica ne sme biti premagana.

Postopanje Urada za naturalizacijo v okrožju Youngstown, O.

Urad službe za imigracijo in naturalizacijo v Youngstownu, Ohio, skuša preprečiti dobavo ameriškega državljanstva jugoslovanskim Amerikancem v Farrelu, Pa., iz razloga, ker spadajo v gotova društva, kulturne in bratske organizacije. To oviranje prosilcev za državljanstvo zaradi njihovega članstva v družabnih, kulturnih in podobnih društvih je izvajanje terorja nad nedržavljanji in poizkus, da se jim odvzamejo demokratične pravice, do katerih so upravičeni v smislu ustave Združenih držav.

Urad imigracijske in naturalizacijske službe v Youngstownu, Ohio, je zagrozil dvema državljanoma — Franku Berkoviču in Antonu Evakiču, da jima bo odvzeto državljanstvo, ker sta napredna voditelja v jugoslovansko-ameriški naselbini v Farrelu. Zaslizevanje ameriških državljanov od strani tega urada o zadevah poštenega pridobivanja državljanstva pravic ni zakonito, temveč sramotno, avtokratično in nepooblaščenno zaseganje državljanstva pravice in zasebnosti.

Ta diskriminacija napram jugoslovanskim Amerikancem v Farrelu je atentat na položaj in dobrobit Amerikancev, ki so bili rojeni v inozemstvu, ter na njihove organizacije ter postavlja v nevarnost demokratične pravice vseh Amerikancev.

Druška konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta, zasedajoča v Clevelandu, Ohio, dne 30. in 31. maja 1947, obsoja to ne-ameriško obnašanje urada za imigracijsko in naturalizacijsko službo v Youngstownu, Ohio, ter ostro protestira proti nezakonitem zaslizevanju in postopanju napram jugoslovanskim Amerikancem v Farrelu. Nedržavljanji v Farrelu, ki so vložili prošnje za državljanstvo, naj imajo pošteno zaslišanje in njihove prošnje se naj brez odlašanja nepristransko uvažujejo.

Konvencija nadalje zaključil, da se zahteva od zveznega komi-

sarja v uradu imigracijske in naturalizacijske službe, da upošteva javno preiskavo glede nastopanja urada v Youngstownu ter ustavi ilegalne in teroristične prakse.

Razni mali oglasi

STEADY JOB FOR WOMAN
for light housework and personal laundry—5 days a week
Noon thru dinner
MIDWAY 6459

IMMEDIATE OCCUPANCY—New homes—6235-37 N. Troy; 6 rooms, 3 bedrooms; wide lot; gas heat; tile kitchen; powder room; bath; shower stall; plastered ceiling basement; \$6500 down; open for inspection or call Al Jacobson, Jun. 4424.

HHRANITE IN ODDAJTE MAŠCOBE

Tajništvo poljedelskega oddelka zvezne vlade naznanja, da so ameriške gospodinjice od leta 1942 nadalje prihranile in oddale na pristojnih mestih nad 600 milijonov funtov maščob, katere so preostale po prvotni rabi. To znači, da je vsaka rodbina prihranila in oddala povprečno 20 funtov tovrstnih maščob.

Tudi v sedanjih časih je še vedno potrebno, da se maščobe po istem načinu hranijo in oddajo, kajti tovrstni položaj je postal le nekoliko boljši, kakor je bil preje, in tekoma lanskega leta je zopet nastalo pomanjkanje zlasti onih maščob, katere se rabijo pri raznih obrtih v svrhu izdelovanja vsakdanjih potrebščin. Vsaki funt prihranjene maščobe pomaga naši splošni obrti. — Clinton P. Anderson, poljedelski tajnik.

HIŠINJE

STALNO KRATKOURNO DELA

ČISTA, MODERNA POSLOPIJA

● IZREDNO VIŠOKE PLAČE:

72½c na uro za pričetek

77½c na uro po 3 mesecih

82½ na uro po 6 mesecih

● 5 in 6 DNEVNI TEDEN

● URE: 5:30 do polnoči

● PLAČANE POČITNICE IN PRAZNIKI

● UNIFORMO PRESKRBIMO, PROSTO PRANJE

● VEČ DELAVSKIH UGODNOSTI

Skušali vas bomo upostili bila vašega doma

Pridite in govorite z Miss Allen

Uposlevalni urad za ženske

Illinois Bell Telephone Co.

309 W. Washington St.

Poročilo Kuhla

Resolucije SANS-a

Na drugi redni konvenciji Slovenskega ameriškega narodnega sveta v Clevelandu dne 30. in 31. maja 1947 so bile sprejete sledeče resolucije:

Zunanja politika

Druška konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta, zasedajoča 30. in 31. maja 1947 v Clevelandu, Ohio, opazuje z velikim obžalovanjem in resno zaskrbljenostjo, kako se zunanja politika Zedinjenih držav bolj in bolj oddaljuje od smeri, katere je začrtal pokojni veliki predsednik Franklin D. Roosevelt in za katere je našel vneto podporo ogromne večine naroda.

Cilj te politike je bil trajen mir in varnost in ves svobodoljubni svet je takrat upiral oči v Zedinjene države, med zavezniki pa je vladala sloga, ki je bila pogoj zmage nad agresivnim fašizmom. Sedaj pa se namesto tega vidi nezaupanje na vseh koncih in krajih in složna sodelovanja ni nikjer. Sedanja zunanja politika je za to največ odgovorna, ker je popolnoma pozabila na doprinos zaveznikov za dosego zmage in na stranske žrtve, katere so doprinesli v ta namen. Na srečo ni Amerika pretrpela niti majhne dela tega, kar je zadelo posebno vzhodne in južne evropske zaveznike. Naših mest niso razdejale bombe, naše vasi niso bile požgane, naše civilno pre-

bivalstvo ni bilo gnano v nemška in italijanska koncentracijska taborišča in kolikor koli simpatiziramo z žrtvami japonskega militarizma, vendar ni bilo za Američane nobenega Osviečica, kjer je v nacijskih plinskih pečeh poginilo nad milijon nedolžnih žrtve. Mala Jugoslavija s 15 milijoni prebivalcev je izgubila milijon in sedemsto tisoč ljudi. Takih zgledov bi se lahko našle skoraj brez števila. Kamor koli so prišli fašisti katere koli barve, so ropali in izvažali vsakovrstno blago in tudi nadomestljive dragocenosti domov, a kar niso mogli odpeljati, so uničili. Vsa Evropa je obubožana, zlasti pa slovenski narodi, katere so nacisti poleg židov najbolj sovražili. Kljub temu se ti narodi niso podali, temveč so se borili tako, da je njihov odpor odločilno vplival na potek vojne in dosego zmage.

To so dejstva, ki nikdar ne bi smela biti pozabljena in jih je nepristranska zgodovina za veke zapisala. Toda sedanja zunanja politika naše vlade je uravnana tako kot da se vse to ni nikdar godilo, da, kot da so ti narodi bili naši sovražniki, ne pa najzvestejši zavezniki. Ne bi bilo čudno, če bi se nekatere dejanja na tem polju smatrala za provokatorična. Vojaška pomoč Grčiji, na primer, ne koristi grškemu narodu, temveč le kralju, ki je po svoji preteklo-

sti fašist in po svetu vprašujejo, proti komu oborožujemo to dinastijo. Enako je z oboroževanjem tiste Turčije, ki je tako rekoč do konca vojne trpela Von Pappena kot nemškega ambasadorja, da je imel varen prostor, odkoder je intrigiral proti nam in našim zaveznikom, tistega Pappena, ki je bil v času prve svetovne vojne kot vojaški ataše šef nemške špijonaže in sabotaže in je bil med drugim odgovoren za strašno eksplozijo "Black Toma". Če je naša zunanja politika naperjena proti diktaturam, kako da ne vidi diktature v Ankari?

Naravno je, da nastanejo tudi med zavezniki lahko nesporazumi, saj se, na primer, celo med vojno zapadni zavezniki dolgo niso mogli zediniti z oziroma ustanovitev druge fronte. Toda difference se z dobro voljo lahko izgledajo, z žuganjem in strahovanjem se pa naravno postrojujejo in zato ne more taka politika uspejati tiste podlage, na kateri mora sloneti svetovni mir, če hočemo, da bo trajen in da se bodo narodi mogli otresti strahu.

Konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta torej iskreno želi, da se zunanja politika uravna po dejanskih potrebah ameriškega ljudstva, ki hoče mir enako kakor drugi zavezniki narodi, kar se lahko doseže, če se voditelji te politike vrnejo k smernicam, katere je začrtal izvrstni poznavalec psihe ne le ameriškega, ampak vseh svobodoljubnih narodov sveta—Roosevelt, in so izražene v atlantski listini ter prepuste

W. A. HARRIMAN

Trgovinski Tajnik pravi:

Oddajte redno obrabljene maščobe

Obrabljene kuhinjske maščobe predstavljajo dober del naše skupne zaloge industrijskih maščob. Več kot 600 milijonov funtov uporabljenih maščob, ki so jih ameriške gospodinjice prihranile in izročile od l. 1942 je bilo nujno važno. To je rekord, o katerem je lahko ponosna vsaka ženska, ki je k temu prispevala.

Zjedinenim državam še primanjkuje zadostna zaloga maščob in olja,—in nam primanjkuje največ industrijskih maščob. Mnogo, ako ne večina stvari, ki jih vsi uporabljamo ali nosimo, potrebujejo v izdelavi industrijske maščobe, ali pa proizvodov industrijskih maščob kot n. pr. mila in glicerina.

Toraj, ne bi vnaprej vršili to dobro delo in hranili in izročili vsak funt obrabljenih maščob, ki je vam mogoče?

W. A. Harriman
Secretary U. S. Department of Commerce

HHRANITE OBRABLJENE MAŠCOBE